

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 1Co/104/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7711209217
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 11. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Murínová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2017:7711209217.4

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Adriany Murínovej a sudcov JUDr. Ladislava Cakociho a JUDr. Petra Tutka v spore žalobcu Dopravný podnik mesta Košice, a.s., so sídlom v Košiciach, Bardejovská 6, IČO: XX XXX XXX, zastúpeného JUDr. Petrom Frajtom, advokátom Advokátskej kancelárie v Košiciach, Garbiarska 5, proti maloletému žalovanému Y. V., G.. XX.X.XXXX, K. Z. M., Q.. C. XX, zastúpeného zákonným zástupcom Pavlom Dolhým, nar. 13.10.1952, bytom v Michalovciach, A. Kmeťa 14, o zaplatenie 55,55 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Rožňava zo dňa 12. decembra 2016 č.k. 5C/196/2015-276 takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 55,55 eur s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 3.7.2010, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku a trovy konania vo výške 100 %.
2. V odôvodnení uviedol, že žalobca podanou žalobou žiadal, aby súd zaviazal žalovaného k zaplateniu 55,55 eur s príslušenstvom s tvrdením, že žalovaný cestoval dňa 2.7.2010 bez platného cestovného lístka, a preto je povinný zaplatiť cestovné vo výške 0,55 eur a pokutu vo výške 55 eur.
3. Konštatoval, že zákonný zástupca maloletého žalovaného sa k žalobe žalobcu nevyjadril.
4. Vychádzajúc zo zistenia z predloženého hlásenia o porušení tarifných a prepravných podmienok, že „dňa 2.7.2010 žalovaný cestoval bez platného cestovného lístka so svojím otcom, ktorý mu zabudol zakúpiť cestovný lístok“, v zmysle § 9 a 14 zákona č. 168/1996 Z.z. a § 46b zákona č. 164/1996 Z.z., žalovanému uložil zaplatiť pokutu vo výške 55 eur a cestovné vo výške 0,55 eur.
5. Výrok o trovách konania odôvodnil prvoinštančný súd poukazom na § 255 ods. 1 CSP.
6. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalovaný. Namietajúc porušenie práva na spravodlivý proces žiadal zrušiť rozsudok a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Súdu prvej inštancie vytkol, že v spore rozhodol bez toho, aby sa mal možnosť predniesť svoje argumenty a v odôvodnení nepravdivo konštatoval, že sa k žalobe nevyjadril, hoci opakovane namietal, že žalovaný cestoval v rozhodný deň ako doprovod zdravotne ťažko postihnutej osoby a mal zaplatené zľavnené cestovné vo výške 0,20 eur mobilom, pričom žalobca od neho uplatňuje cenu celého cestovného lístka, i keď je maloletý.
7. Žalobca sa k odvolaniu žalovaného nevyjadril.

8. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalovaného ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu danom § 379 a § 380 CSP a dospel k záveru, že rozsudok je potrebné zrušiť podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP, pretože súd prvej inštancie svojim nesprávnym postupom znemožnil žalovanému realizáciu procesných práv, priznaných mu v civilnom sporovom konaní za účelom ochrany jeho práv, a to v takej miere, že tým došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces.

9. Podľa článku 48 ods. 2, vety prvej Ústavy Slovenskej republiky každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom.

10. Z citovaného ustanovenia vyplýva základné ústavné právo strany sporu, aby vec bola prejednaná v jej prítomnosti. Civilné sporové konanie je ovládané zásadou ústnosti vyplývajúcou z čl. 103 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

11. Podľa článku 1 CSP spory vyplývajúce z ohrozenia alebo porušenia subjektívnych práv prejednáva a rozhoduje nezávislý a nestranný súd, ak taká právomoc nie je zákonom zverená inému orgánu. Ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty (článok 2 ods. 1 CSP). Strany sporu majú v konaní rovné postavenie spočívajúce v rovnakej miere možnosti uplatňovať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem prípadu, ak povaha prejednávanej veci vyžaduje zvýšenú ochranu strany sporu s cieľom vyvažovať prirodzene nerovnovážne postavenie strán sporu (článok 6 ods. 1 CSP). Súd zohľadňuje špecifické potreby strán sporu vyplývajúce z ich zdravotného stavu a sociálneho postavenia (článok 6 ods. 2 CSP).

12. Odvolací súd považuje za potrebné pripomenúť aj požiadavku kontradiktórnosti a rovnosti sporových strán a zásadu rovnosti zbraní, ako kľúčových atribútov spravodlivého konania pred súdom (čl. 6 ods. 1, čl. 9 CSP), premietajúcich sa do rovnoprávneho postavenia procesných strán, pokiaľ ide o právo skutkovo a právne argumentovať, podávať návrhy, vyjadrovať sa k návrhom a tvrdeniam druhej strany, ako i navrhovať dôkazy preukazujúce ich tvrdenia. Kontradiktórnosť sa v súdnom procese vzťahuje na dokazovanie a súčasne zahŕňa i právo zoznámiť sa s argumentmi predloženými druhou stranou a vyjadriť sa k nim. Podľa Európskeho súdu pre ľudské práva súdne rozhodnutie nemôže byť založené na ničom, čo nebolo predložené na diskusiu, resp. čo nebolo predmetom diskusie strán (por. napr. rozsudok Mantovanelli proti Francúzsku z 18.3.1997, Rowe a Davis proti Spojenému kráľovstvu zo dňa 16. 2. 2000, Ekbatani proti Švédsku z 26.5.1988, Helmers proti Švédsku z 29.10.1991, Belziuk proti Poľsku z 25.3.1998, Cooke proti Rakúsku z 8. 2. 2000) a ak súd založil súdne rozhodnutie na niečom, čo nebolo predložené na diskusiu, resp. čo nebolo predmetom diskusie strán, alebo ak súd pri hodnotení dôkazov podľa § 191 ods. 1 CSP niektorý z dôkazov vykonaných v konaní opomenul, resp. sa ním nezaoberal, zaťažil svoje rozhodnutie a konanie mu predchádzajúce vážnou procesnou vadou, zakladajúcou dôvod pre zrušenie rozhodnutia, ktoré pre nedostatok dôvodov nemožno preskúmať. Za takejto situácie odvolací súd nie je ani oprávnený, pre účely eventuálnych vlastných skutkových záverov, bez ďalšieho hodnotiť ani vykonané dôkazy.

13. Civilný sporový poriadok ústavou zaručené právo osobnej prítomnosti sporovej strany na súdnom konaní zabezpečuje tak, že súd na prejednanie veci samej nariadi pojednávanie (§ 177 ods. 1 CSP), pričom predvolanie sa doručuje strane alebo jej zástupcovi tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať (§ 178 ods. 2 CSP). Ak súd zistí neprítomnosť niektorej z predvolávaných osôb, rozhodne, či sa bude pojednávanie konať v ich neprítomnosti, teda či je, resp. nie je ich účasť nevyhnutná, a otvorí pojednávanie. Ak súd rozhodne, že pojednávanie sa nebude konať v ich neprítomnosti, odročí pojednávanie za podmienok stanovených v § 183 CSP a § 184 CSP. Predvolanie, ktoré sa spravidla robí písomne, musí súd doručiť stranám sporu tak, aby mali dostatok času na prípravu a mohli sa tak aktívne pojednávania zúčastniť. V prípade, že súd sporovú stranu v zmysle § 178 ods. 2 CSP na pojednávanie riadne a včas nepredvolá, týmto postupom odňal strane sporu možnosť konať pred súdom a znemožnil realizáciu procesných práv, priznaných strane v civilnom sporovom konaní za účelom ochrany jej práv, a to v takej miere, že tým došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. K takejto vade došlo i v prejednávanom spore.

15. Z obsahu spisu totiž plynie, že súd prvej inštancie nariadil na prejednanie veci samej pojednávanie na deň 12.12.2016, na ktoré predvolal žalobcu, jeho právneho zástupcu a zástupcu žalovaného (č.l. 267 súdneho spisu). Z obsahu zápisnice o pojednávaní dňa 12.12.2016 je zrejmé, že prvoinštančný súd v spore na pojednávaní rozhodol napadnutým rozsudkom, hoci konštatoval, že doručenie predvolania na toto pojednávanie zástupcovi žalovaného nie je vykázané (č.l. 273 súdneho spisu), a teda bez toho, aby mal preukázané riadne a včasné doručenie predvolania zástupcu žalovaného na toto pojednávanie. Takýto postup prvoinštančného súdu nebol súladný s citovaným ustanovením § 178 ods. 2 CSP a nezodpovedal vyššie uvedeným princípom kontradiktórnosti a rovnosti strán a zásade ústnosti, ktorou je civilné sporové konanie ovládané. Z uvedeného rezultuje, že súd prvej inštancie porušil svoje povinnosti plynúce pre neho z vyššie citovaných zákonných ustanovení, žalovanému (zástupcovi žalovaného) riadne nezabezpečil možnosť zúčastniť sa pojednávania vo veci a realizovať celý rad procesných práv (brániť sa proti žalobe, označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, vyjadriť sa k návrhom na dôkazy, ako aj ku všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali, na záver zhrnúť svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci), čím znemožnil žalovanému uskutočnenie procesných práv s následkom porušenia jeho práva na spravodlivý proces. Na rozhodnutie, ktoré je výsledkom tohto nesprávneho postupu súdu, je potrebné hľadieť ako na rozporné so zásadami spravodlivého procesu, právnej istoty a predvídateľnosti práva, navyše v situácii, ak v odôvodnení napadnutého rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že „zákonný zástupca maloletého žalovaného sa k žalobe žalobcu nevyjadril“. Z obsahu spisu pritom nepochybne vyplýva, že o odvolaní žalovaného proti rozsudku vydanému v prejednávanom spore dňa 27. marca 2013 (Okresného súdu Michalovce pod č.k. 7C/44/2012 - 41 rozhodol Krajský súd v Košiciach uznesením zo dňa 28. augusta 2013 č.k. 4Co/366/2014-159 tak, že tento rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Vytýkal pritom súdu prvej inštancie, že z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé, na základe akých skutočností a na základe ktorých ustanovení právneho predpisu dospel prvoinštančný súd k záveru, že maloletý žalovaný je povinný zaplatiť cestovné a úhradu (pokutu) a ostatné náklady v celkovej sume 57,25 eura, z toho cestovné 0,55 eura, úhradu 55,- eur a poštovné 1,70 eura, ako i fakt, že i keď žalovaný prostredníctvom svojho zákonného zástupcu v odpore proti platobnému rozkazu zo dňa 23.11.2011 č.k. 20Ro/145/2011-13 poukazoval na skutočnosť, že cena zľavneného cestovného lístka pre maloletého činila v rozhodnom čase 0,20 eura, bola ním zaplatená prostredníctvom sms správy a maloletý sprevádzal osobu zdravotne ťažko postihnutú (ZŤP), s týmito námietkami žalovaného sa nevysporiadal nijakým spôsobom a súdu prvej inštancie uložil vyžiadať Prepravný poriadok DPMK, a.s. pre mestskú, autobusovú, električkovú a trolejbusovú dopravu, zistiť prepravné podmienky poskytovania prepravných služieb žalobcom platné v rozhodnom období, t.j. platné ku dňu 2.7.2010, vypočítať zákonného zástupcu k okolnostiam kontroly platnosti cestovného lístka pri ceste autobusom MHD žalobcu dňa 2.7.2010, ako i kontrolných pracovníkov žalobcu vykonávajúcich kontrolu (z Hlásenia o porušení tarifných a prepravných podmienok 13617, predložených žalobcom vyplýva, že kontrolu vykonal prepravný kontrolór Daniel Šafran v prítomnosti svedkyne M. Z.) a na základe výsledkov doplneného dokazovania znova vo veci rozhodnúť a v novom rozhodnutí rozhodnúť o trovách pôvodného i odvolacieho konania.

16. Z obsahu odôvodnenia napadnutého rozsudku je zrejmé, že prvoinštančný súd sa týmto záväzným právnym názorom odvolacieho súdu neriadil a v spore rozhodol bez ďalšieho len všeobecným poukazom na zistenie z predloženého hlásenia o porušení tarifných a prepravných podmienok, že „dňa 2.7.2010 žalovaný cestoval bez platného cestovného lístka so svojím otcom, ktorý mu zabudol zakúpiť cestovný lístok“, v zmysle § 9 a 14 zákona č. 168/1996 Z.z. a § 46b zákona č. 164/1996 Z.z. a výrok o trovách konania odôvodnil prvoinštančný súd jedine poukazom na § 255 ods. 1 CSP.

17. S poukazom na tieto podstatné dôvody sú odvolacie námietky žalovaného opodstatnené a odvolaciemu súdu neostávalo iné, ako rozsudok zrušiť podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP, pretože súd prvej inštancie svojim nesprávnym postupom znemožnil sporovým stranám realizáciu procesných práv, priznaných im v civilnom sporovom konaní za účelom ochrany ich práv, a to v takej miere, že tým došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces, a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

18. Po vrátení veci bude povinnosťou súdu prvej inštancie nariadiť na prejednanie veci samej pojednávanie (vzhľadom na potrebu vykonať dôkaz listinami a vyjadrenie zástupcu žalovaného v priebehu sporu na súde prvej inštancie i v odvolacom konaní), riadne naň predvolať strany sporu a

umožniť im realizovať všetky ich procesné práva priznané im platným procesným poriadkom a vo veci samej opätovne rozhodnúť a rozhodnutie odôvodniť v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP a ustálenými zásadami súdnej praxe tak, aby z odôvodnenia rozhodnutia bolo nepochybné právne posúdenie uplatneného nároku žalobcu vo vzťahu k žalovanému, ako aj právne závery, ktoré vyvodil zo zisteného skutkového stavu a obsahom ktorého budú jasné a zrozumiteľné odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany.

19. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie o trovách celého konania, vrátane trov tohto odvolacieho konania.

20. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 poslednej vety CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP). Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).